

1. Inntektsmål

- a. Jordbruket skal ha inntekt og sosiale vilkår på nivå med andre.
- b. Jordbruket skal ha kronemessig lik inntektsutvikling som andre.
- c. Inntektsgapet mellom bonden og industriarbeideren skal tettes.
- d. Inntektsforskjellene innad i jordbruket skal være minst mulig. Virkemidlene i jordbruksavtalen skal brukes for å jevne ut for interne inntektsforskjeller som skyldes ulik produksjon, ulik bruksstørrelse og ulik geografisk plassering.
- e. Styrke velferdsordningene i jordbruket.
- f. Sykepenger og andre velferdsordninger i jordbruket skal ikke lenger avkortes mot tilsvarende ordninger i lønnsarbeid.
- g. Lokalmatprodusenter gis anledning til å nytte jordbruksfradraget.
- h. Tilskuddene i norsk jordbruk skal finansiere gjennomføring av jordbrukets samfunnsoppdrag når markedsprisene ikke ivaretar dette. Tilskuddene skal ikke finansiere volumproduksjon. Store volumprodusenter hente mer av sin inntekt i markedet.

2. Tollvern

- a. Tollvernet må styrkes.
- b. Norske myndigheter må i mye større grad utnytte de mulighetene som ligger i WTO-avtalen med hensyn til å nytte prosenttoll eller kronetoll for å oppnå best mulig beskyttelse for norske produkter.
- c. Det må jobbes for at importerte matvarer må ha samme krav til medisinbruk, plantehelse, dyrevelferd og arbeidsvilkår som norskprodusert mat.
- d. All mat som selges i Norge må ha opprinnelsesmerking.

3. Struktur og kanaliseringpolitikk

- a. De viktigste styringsverktøyene for å kunne fordele produksjonen over hele landet er å ha tak på tilskudd på bruksnivå og sterk strukturprofil i tilskuddene.
- b. Fortsatt sterkt fokus på kanaliseringspolitikken, som må bygge på god økonomi i korndyrking.
- c. Beholde kvoteordninger på melk og konsesjoner i kjøttproduksjon
- d. Reversere økningen av kvotetak som ble gjort i 2014. Kquotetaket for kumelk skal være 450 000 liter og kvotetaket for geitemelk skal være 200 000 liter. Produsenter som i dag har kvote over disse nivåene får beholde kvota.
- e. Avvikle privat omsetning av kvoter.
- f. Avvikle muligheten for leie og utleie av kvoter.
- g. Halvere konsesjonsgrensene på fjørfe og gris, ved utvidelse.
- h. Det må gjeninnføres tak på tilskudd for areal og produksjon.
- i. Det må innføres virkemidler for å sikre at også små og mellomstore grøntprodusenter i hele landet får den samme muligheten til leveringsavtaler som større produsenter.

- j. Endre dagens sonebaserte arealtilskudd til tilskuddssats beregnet på teignivå. Ved hjelp av digitale kart og andre relevante data kan arealtilskuddene kompensere for teigstørrelse, utforming, bratthet, klimasoner og jordsmonn m.m.
- k. Midlene til nasjonal jordsmonn kartlegging må økes vesentlig

4. Styret produktionsapparat: jord og driftsbygninger

- a. Investeringsmidler skal kompensere for smådriftsulemper og ikke stordriftsulemper.
- b. Ved tildeling av investeringsmidler til utbygging må det ikke stilles krav om produktionsøkning. Gårdens ressursgrunnlag må være avgjørende.
- c. Opprette et statlig investeringsfond for jord som skal gi tilskudd til investeringer og reinvesteringer i jord, drenering og nydyrking.
- d. Øke bevilgning til investeringer i tilleggsmønstre i jordbruket og øke tilskuddssats
- e. Utvide støtten til investeringer fra Innovasjon Norge til å også omfatte infrastruktur ved seterdrift, som vei og strøm.

5. Produksjonsmåte – bærekraft, klima og miljø

- a. Styrke grovfôr i forhold til kraftfôr.
- b. Øke tilskuddene til beiting både på innmark og utmark.
- c. Øke tilskuddene til gjerdehold, inkludert virtuelle gjerder.
- d. Innføre nye kriterier for tildeling av tilskudd. Dette kan for eksempel være støtte til vekstskifte, varig eng, grøfting, gjerdehold, beiting, setring, fravær av sprøytemidler, mineralgjødsel og plast, støtte til marginale arealer, artsrike enger, m.m.
- e. Pris- og tilskuddssystemer som premierer bærekraftig produksjon, sunnhet og spisekvalitet i produktet.
- f. Premiering gjennom pris og tilskudd for melk og kjøtt fra 100% grasfôret produksjon. For eksempel storfe/lam direkte fra utmarksbeite.
- g. Økologisk jordbruk skal fortsatt ha en spyspissfunksjon i norsk jordbruk, ved at kunnskap og forskning overføres til det konvensjonelle jordbruket.
- h. Øke tilskuddene til økologisk drift i alle produksjoner
- i. Allsidig og variert jordbruk fremmes fremfor monokulturer, f.eks. gjennom økte tilskudd til fangvekster/underkulturer.
- j. Forskning og tiltak for å redusere bruken av fossil energi og innkjøpte innsatsfaktorer i jordbruket.
- k. Teknologi som bidrar til utslippsreduksjoner må tilpasses strukturen i norsk jordbruk, og ikke omvendt.

6. Rekruttering:

- a. Fortsette å prioritere personer under 35 år ved tildeling av investeringsmidler.
- b. Fordele utkjøpte mjølkekvoter på nye brukere etter ressursgrunnlaget på bruket.
- c. Innføre et tilskudd til nystarta brukere i en 3-årsperiode. Tilskuddets størrelse settes etter forventet produksjon ved det tredje året.
- d. Øremerke midler over statsbudsjettet til naturbruksutdanningen slik at den sikres forutsigbarhet og god kvalitativ drift.

7. Eierskap

- a. Hegne om odelsloven, konsesjonsloven og jordloven.
- b. Praktisere strengere håndheving av driveplikten i jordloven, med sterke sanksjonsmuligheter overfor grunneiere som ikke driver jorda og nekter utleie.
- c. Utvide boplikten fra 5 til 10 år, og håndheve den strengere enn i dag.
- d. Prinsippet om den selveiende bonden skal stå sentralt i norsk matproduksjon.
- e. Ikke tillate opsjoner for næringsutvikling på landbrukseiendommer.

8. Samvirke:

- a. Opprettholde markedsreguleringen
- b. Innføre flere verktøy i markedsreguleringen
- c. Styrke rammevilkårene for slakteri- og foredlingsanlegg for å unngå en ytterligere sentralisering.
- d. Opprettholde 8-timersregelen for innfrakt av firbeinte levende dyr.
- e. Samvirkene skal fortsatt ha rollen som markedsregulator med mottaksplikt

9. Rovvilt:

- a. Videreføre den todelte målsettinga for rovviltpolitikken.
- b. Ansvaret for rovviltforvaltningen flyttes fra Klima- og miljødepartementet til Landbruks- og matdepartementet.
- c. De folkevalgte rovviltneemndenes avgjørelser ikke skal kunne overprøves av embetsverket.
- d. Bestandmålene nedreguleres og forvaltes strengt innenfor angitte soner, med lav terskel for hurtig uttak.
- e. Det skal ikke være ynglende ulv i Norge
- f. Midler til FKT-prosjekter og konfliktdempende tiltak skal prioriteres høyt.
- g. Uttak av skadevoldere skal skje raskt og med alle tekniske midler.
- h. Bjørn utenfor vedtatt yngleområde må kunne felles hele året.
- i. Ulv utenfor ulvesonen må kunne felles når det er gode springforhold, for å spare næringen og samfunnet for store kostnader.
- j. Stortinget instruerer regjeringen til å legge fram en plan for krisehåndtering ved rovviltmassakre.